

Програма Спеціалізована серія тренінгів для працівників Українських судів третього циклу, 2026

Злочини, пов'язані з утриманням цивільних осіб під вартою: кваліфікація, доказування та судове обґрунтування в українських справах

Місце проведення:

Онлайн серія: у Zoom

Очний модельний судовий процес: Київ, Україна

Усний переклад: Синхронний переклад англійсько-українська

Запропоновані дати:

Онлайн: Щотижневі 2-годинні сесії (**1,6,13,20, 28 травня та 3, 10 червня**).

Годинне онлайн-оцінювання/тестування пропонується провести **17 червня 2026 року**.

Сесія з підготовки до модельного судового процесу: **1 липня** (лише для обраних учасників)

Очний дводенний модельний судовий процес: **Четвер та п'ятниця: 9-10 липня 2026 року**.

Контекст: Третій цикл Серії спеціалізованих тренінгів для працівників Українських судів ґрунтується на двох попередніх циклах тренінгів присвячених судовому розгляду справ про міжнародні злочини в Україні, проведених у 2024 та 2025 роках у співпраці з Національною школою суддів України (НШСУ). Цей цикл продовжує цей напрямок роботи, водночас звужуючи предметний фокус до **міжнародних злочинів, пов'язаних із триманням під вартою цивільних осіб**. Такий вибір тематики відображає зміни у національній судовій практиці, де значна кількість справ стосується поведінки, пов'язаної з триманням цивільних осіб під вартою, зокрема умов тримання під вартою, жорстокого поводження, катувань, сексуального насильства та незаконного позбавлення волі. Тематика також враховує регулярні звіти міжнародних і національних організацій, які вказують на те, що затримання цивільних осіб і пов'язані з ними зловживання залишаються характерною ознакою злочинів, пов'язаних із конфліктом.

Тренінг організований спільно з Національною школою суддів України та проводиться в рамках [Хабу знань з міжнародного кримінального права для суддів України](#) - ініціативи, що спрямована на підтримку сталого залучення суддів до застосування міжнародного кримінального права.

З огляду на це, у циклі 2026 року застосовано підхід, націлений на доказово-орієнтоване розслідування злочинів, в той час як тримання під вартою цивільних осіб розглядається як загальний фактичний контекст усієї програми. Цей цикл тренінгів не виходить із наперед визначених правових кваліфікацій, а натомість спрямований на те, щоб допомогти суддям проаналізувати, як діяння, пов'язані з утриманням під вартою, можуть бути кваліфіковані як воєнні злочини та/або злочини проти людяності залежно від встановлених фактів і наявних доказів. Особливий акцент робиться на доказовому аналізі, зокрема оцінці свідчень, судово-медичної та іншої експертної документації, OSINT, а також питаннях індивідуальної та командної відповідальності.

Примітки:

Сертифікати про проходження курсу видаються у партнерстві з Національною школою суддів за умови відвідування та проходження онлайн-оцінювання. Оцінювання складається з онлайн-тесту з 20 запитаннями з декількома варіантами відповідей та відповіді на короткий сценарій, що стосується практичних питань кваліфікації та суддівської аргументації (500 слів). Результати не будуть оприлюднені

Необхідно відвідати щонайменше п'ять із семи онлайн-сесій. Виняток може бути зроблено, якщо учасник під час оцінювання продемонстрував гарне засвоєння матеріалів. Крім того, під час оцінювання відвідуваності організатори враховуватимуть перебої в електропостачанні.

Відбір учасників для модельного судового процесу:

Учасники повинні набрати мінімум 12 балів з 20 правильних відповідей у тесті з декількома варіантами відповідей, щоб бути відібраними для участі в очному модельному судовому процесі в Києві.

Модератор: Габрієла Раду (дослідник, Інститут Ассера)

Онлайн серія

#	Дата та час (2-годинні сесії)	Тема	Спікери	Цілі
1	П'ятниця, 1 травня 2026 року 12:00-14:30 за київським часом	Основи: Кваліфікація воєнних злочинів і злочинів проти людяності та інші основоположні правові поняття	<ul style="list-style-type: none"> • Д-р Гурген Петросян, Нюрнберзька академія • Валері Габард, UpRights 	<ul style="list-style-type: none"> • Представити та забезпечити практичне застосування ключових понять, необхідних протягом усієї серії: цивільні особи, захищені особи, контекстуальні елементи, основні склади правопорушень.
2	Середа, 6 травня 2026 року 17:00-19:00 за київським часом	Незаконне позбавлення волі та насильницьке зникнення	<ul style="list-style-type: none"> • Онися Синюк, керівниця дослідницького відділу, Центр прав людини ZMINA • Суддя Маппі Вельдт-Фогля, Апеляційний суд Гааги та членкиня палат з питань торгівлі 	<ul style="list-style-type: none"> • Сформувати чітке розуміння відмінностей і перетинів між незаконним позбавленням волі та насильницьким зникненням. • Спираючись на паттерн діяльності місць утримання під вартою, учасники проаналізують фактичний сценарій,

			людьми та міжнародних злочинів; головуєча суддя трьох судових колегій у Спеціальних палатах Косово	пов'язаний з позбавленням волі, щоб визначити, яким чином незаконне позбавлення волі, захоплення заручників і насильницьке зникнення утворюють ширший патерн поведінки, і якщо так, то яким чином.
3	Середа, 13 травня 17:00-19:00 за київським часом	Катування та жорстоке поводження в умовах тримання під вартою	<ul style="list-style-type: none"> • Томас Корнер, КМЕС • Онісія Синюк, керівниця дослідницького відділу, Центр прав людини ZMINA 	<ul style="list-style-type: none"> • Сформувати чітке розуміння відмінностей між правовими елементами катування та інших форм жорстокого поводження. • Проаналізувати фактичний сценарій, пов'язаний зі зловживаннями під час утримання під вартою, щоб визначити, чи становить така поведінка катування або інші форми жорстокого поводження (як воєнний злочин та/або злочин проти людяності), з акцентом на правовій кваліфікації, доказових труднощах і судовому обґрунтуванні.
4	Середа, 20 травня 2026 року 17:00-19:00 за київським часом	Сексуальне насильство в умовах тримання під вартою	<ul style="list-style-type: none"> • Д-р Катерина Бусол, Києво-Могилянська академія • Суддя Магда Куле, Апеляційний суд Гааги, членкиня палати з питань торгівлі людьми та міжнародних злочинів 	<ul style="list-style-type: none"> • Роз'яснити правові елементи різних форм сексуального насильства, задокументованих у контексті збройного конфлікту в Україні. • Проаналізувати фактичну ситуацію, пов'язаний із сексуальним насильством під час утримання під вартою, зосередившись на правовій кваліфікації, доказових труднощах і судовому обґрунтуванні.
5	Четвер, 28 травня 2026 року 17:00-19:00 за київським часом	Докази (I): оцінка показань свідків, судово-медична/криміналістична документація	<ul style="list-style-type: none"> • Суддя Магда Куле, Апеляційний суд Гааги, членкиня палати з питань торгівлі людьми та міжнародних злочинів • Альма Тасо Делйкович, психолог, експертка з підтримки свідків/потерпілих у справах про міжнародні злочини 	<ul style="list-style-type: none"> • Обговорити підходи до оцінки показань свідків і потерпілих у справах, пов'язаних із утриманням цивільних осіб під вартою, зокрема з урахуванням достовірності, послідовності та підтвердження іншими доказами. • Обговорити Стамбульський протокол та політику імплементації його положень і протоколів в Україні як основу для оцінки судово-медичної документації у справах

			<ul style="list-style-type: none"> • Володимир Зосіменко, Заступник генерального директора з судової експертизи, Київський науково-дослідний інститут судових експертиз 	<p>про злочини, пов'язані із утриманням під вартою Обговорити Стамбульський протокол, а також політики й протоколи його імплементації в Україні як оціночну рамку для аналізу судово-медичної та іншої медичної документації у справах про злочини, пов'язані з утриманням під вартою (зокрема, форму № 511 "Довідки про тілесні ушкодження та інструкція щодо її заповнення").</p> <ul style="list-style-type: none"> • Проаналізувати фактичний сценарій, що включає показання свідків і медичні докази, з метою визначення їх доказової цінності та обмежень у справах, що відображають паттерни поведінки, пов'язані із утриманням під вартою.
6	Середа, 3 червня 2026 року 17:00-19:00 за київським часом	Докази (II): робота з цифровими доказами	<ul style="list-style-type: none"> • Нік Уотерс, експерт з OSINT • Пубуду Сачітанандан, судовий юрист в Офісі прокурора МКС 	<ul style="list-style-type: none"> • Сформувати порівняльне розуміння принципів і правил, що регулюють (цифрові) докази. • Сформувати належне розуміння OSINT. • Проаналізувати змодельований сценарій, що передбачає використання цифрових доказів у справі про міжнародні злочини, пов'язаній із утриманням цивільних осіб під вартою.
7	Середа, 10 червня 2026 року 17:00-19:00 за київським часом	Зв'язок між злочинами та індивідами: форми відповідальності та атрибуція у справах, пов'язаних із триманням під вартою	<ul style="list-style-type: none"> • Пубуду Сачітанандан, судовий юрист Офісу Прокурора МКС • Суддя Михайло Зімін, Жовтневий районний суд м. Кривий Ріг 	<ul style="list-style-type: none"> • З'ясувати порядок підпорядкування та командної відповідальності у контексті злочинів, пов'язаних із утриманням під вартою. • Сформувати розуміння джерел доказів зв'язку (linkage evidence) та підходів до їх оцінки. • Проаналізувати фактичний сценарій, що стосується злочинів, пов'язаних з утриманням цивільних осіб під вартою.

8	Середа, 17 червня 2026 року 17:00-18:00 за київським часом	онлайн-оцінювання/тестування		<ul style="list-style-type: none"> • 20 запитань з декількома варіантами відповідей та відповідь на короткий сценарій, спрямовані на вирішення практичних питань правової кваліфікації та судового обґрунтування (до 500 слів).
9	Середа, 1 липня 2026 року 17:00-18:00 за київським часом	Сесія з підготовки до модельного судового процесу (лише для обраних учасників)		<ul style="list-style-type: none"> • З'ясувати всі запитання щодо фактичного сценарію, висунутих обвинувачень, ролей учасників і структури модельного судового процесу (Mock Trial). • Обговорити порядок роботи з матеріалами справи та доказовими матеріалами. • Обговорити всі логістичні питання, що залишилися невирішеними на цей момент.
10	9-10 липня 2026 року (повні дні)	Модельний судовий процес	<ul style="list-style-type: none"> • Онися Синюк, керівниця дослідницького відділу, Центр прав людини ZMINA • Нік Вотерс, експерт з OSINT • Суддя Михайло Зімін, Жовтневий районний суд Кривого Рогу • Альма Тасо Делькович, психолог, експертка з питань підтримки свідків/потерпілих у справах про міжнародні злочини • Валерія Габард, UpRights • Габріела Раду, Інститут Ассера • Д-р Габріеле Хлевікайте, Інститут Ассера 	<ul style="list-style-type: none"> • Застосувати матеріальні та процесуальні норми міжнародного кримінального права до змодельованої, але реалістичної справи щодо утримання цивільних осіб під вартою, включаючи обвинувачення у незаконному позбавленні волі, катуванні, жорстокому поводженні та сексуальному насильстві як воєнних злочинах та/або злочинах проти людяності. • Використати та поглибити розуміння того, як свідчення потерпілих і свідків, судово-медична документація та OSINT застосовуються для доведення паттернів зловживань, контекстуальних елементів і зв'язку між обвинуваченими та злочинами, вчиненими в різних місцях утримання під вартою. • Відпрацювати процесуальні ролі (суддівська колегія, обвинувачення, захист) у межах судових слухань, допиту свідків та судових дебатів із подальшим формулюванням

				вмотивованих висновків щодо правової кваліфікації, відповідальності та оцінки доказів.
--	--	--	--	--

Онлайн-зустрічі з підготовки до модельного судового процесу: 1 липня 2026 року

Перед очним модельним судовим процесом з усіма відібраними учасниками буде проведено підготовчу онлайн-зустріч. Метою цієї зустрічі є ознайомлення з обсягом та структурою модельного судового процесу, роз'яснення фактичного сценарію та обвинувачень, а також пояснення відповідних ролей та очікувань суддівської колегії, сторін обвинувачення та захисту. Також будуть обговорені практичні аспекти, включаючи використання матеріалів справи, доказових матеріалів та формат слухань. Ця підготовча зустріч має на меті забезпечити спільне розуміння вправи та дозволити учасникам повноцінно та ефективно взяти участь в модельному судовому процесі.

Проведення модельного судового процесу: 9-10 липня 2026 року

(Повна програма буде опублікована згодом).

Дводенний очний модельний судовий процес відбудеться в Україні **9-10 липня 2026** року і об'єднає учасників, відібраних з онлайн-серії, для подальшого поглиблення їхніх знань з тем, які вивчалися під час онлайн-серії.

Модельний процес ґрунтуватиметься на вигаданому, але реалістичному сценарії, що відтворює типові моделі злочинів, пов'язаних з утриманням цивільних осіб під вартою, у кількох місцях в межах одного регіону та в межах одного періоду часу. Матеріали справи відобразатимуть, як цивільних осіб утримували в різних місцях (як офіційних, так і неофіційних) за зіставних умов і практик, що дозволить учасникам оцінити утримання не як поодинокі випадки, а як повторювану та системну модель поведінки.

Ймовірні злочини включатимуть незаконне позбавлення волі, катування та жорстоке поводження, а також сексуальне насильство. Обвинувачення охоплюватимуть воєнні злочини та злочини проти людяності, що дозволить суддям проаналізувати, яким чином функціонування мережі місць утримання під вартою, повторювані практики та подібність у поводженні можуть бути релевантними для правової кваліфікації, встановлення контекстуальних елементів і визначення відповідальності.

Доказова база включатиме свідчення потерпілих і свідків із різних місць утримання під вартою, судово-медичну та іншу медичну документацію, а також матеріали OSINT. OSINT використовуватиметься насамперед для ідентифікації конкретного виконавця та встановлення його зв'язку з одним або кількома місцями утримання під вартою, а також із ширшим патерном утримання, зокрема через такі докази зв'язку (linkage evidence), як геолокаційні дані, публічні заяви, цифрові сліди та матеріали з відкритих джерел.

Учасників буде поділено на три групи, кожній з яких буде призначено одну з основних процесуальних ролей:

- **Сторона обвинувачення:** відповідає за представлення обвинувачень, подання доказів, допит свідків та обґрунтування того, яким чином встановлений паттерн поведінки відповідає елементам інкримінованих злочинів і формам відповідальності.

- **Сторона захисту:** здійснює оскарження доказів, пропонує альтернативні інтерпретації фактів, ставить під сумнів правову кваліфікацію та відповідальність, а також представляє аргументи на користь обвинуваченого.
- **Суддівська колегія:** веде судове провадження, оцінює докази, подані обома сторонами, за потреби ставить запитання свідкам та ухвалює остаточні висновки з акцентом на правовій кваліфікації, контекстуальних елементах і формах відповідальності.

Такий розподіл забезпечує активне залучення кожного учасника до роботи з матеріалами справи та доказовою базою, а також дозволяє змоделювати практичну динаміку судового розгляду у справах про міжнародні злочини, пов'язані з утриманням під вартою.

Цей проект є частиною програми "Відновлення гідності та правосуддя в Україні", спрямованої на посилення відповідальності за міжнародні злочини, скоєні в Україні. Повністю програма фінансується Міністерством закордонних.